

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
เรื่อง การกำหนดสัดส่วนของกรรมการซึ่งได้รับเลือกตั้งโดยสมาชิกสภา
การแพทย์แผนไทยตามมาตรา ๑๕ (๕) แห่งพระราชบัญญัติวิชาชีพ
การแพทย์แผนไทย พ.ศ. ๒๕๕๖

กระทรวงสาธารณสุขได้มีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ สธ ๖๑๐๒/๑๓๒๗ ลงวันที่ ๑๐ เมษายน ๒๕๖๓ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สรุปความได้ว่า สมาคมแพทยอายุรเวทแผนไทยประยุกต์แห่งประเทศไทย (ในพระสังฆราชูปถัมภ์) มีหนังสือ ที่ พ.อ.ป.ท. ๑๑/๒๕๖๒ ลงวันที่ ๒๑ สิงหาคม ๒๕๖๒ ถึงสภาการแพทย์แผนไทย เรื่อง ขอให้แก้ไขเพิ่มเติมสัดส่วนจำนวนคณะกรรมการสภาวิชาชีพการแพทย์แผนไทย ในส่วนคณะกรรมการตามมาตรา ๑๕ (๕) ของสาขาวิชาชีพการแพทย์แผนไทยประยุกต์ เพื่อให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติวิชาชีพการแพทย์แผนไทย พ.ศ. ๒๕๕๖ โดยเห็นว่ามาตรา ๔ กำหนดให้วิชาชีพการแพทย์แผนไทยประกอบด้วยสองวิชาชีพ ได้แก่ การประกอบวิชาชีพการแพทย์แผนไทยและการประกอบวิชาชีพการแพทย์แผนไทยประยุกต์ ประกอบกับตามมาตรา ๑๕ (๕) กำหนดว่า “กรรมการซึ่งได้รับเลือกตั้งโดยสมาชิกมีจำนวนเท่ากับจำนวนกรรมการใน (๑) (๒) (๓) และ (๔) รวมกันในขณะที่เลือกตั้งแต่ละคราว ทั้งนี้ ให้คำนึงถึงสัดส่วนของวิชาชีพการแพทย์แผนไทยตามมาตรา ๔” ซึ่งมีจำนวนสิบเจ็ดคน จึงขอให้สภาการแพทย์แผนไทยดำเนินการให้ได้มาซึ่งกรรมการสภาการแพทย์แผนไทยที่มาจากเลือกตั้งโดยสมาชิกสภาการแพทย์แผนไทยในวิชาชีพการแพทย์แผนไทยประยุกต์เป็นกึ่งหนึ่งของจำนวนสิบเจ็ดคน

คณะกรรมการสภาการแพทย์แผนไทยในการประชุมครั้งที่ ๑/๒๕๖๓ เมื่อวันที่ ๒๒ มกราคม ๒๕๖๓ พิจารณาแล้ว เห็นว่าองค์ประกอบของคณะกรรมการสภาการแพทย์แผนไทยตามมาตรา ๑๕ (๕) เป็นกรรมการซึ่งได้รับการเลือกตั้งโดยสมาชิกมีจำนวนเท่ากับจำนวนกรรมการใน (๑) (๒) (๓) และ (๔) รวมกันในการเลือกตั้งแต่ละคราว ทั้งนี้ ให้คำนึงถึงสัดส่วนของวิชาชีพการแพทย์แผนไทยตามมาตรา ๔ จึงขอหารือปัญหาข้อกฎหมาย ดังนี้

๑. การกำหนดจำนวนกรรมการซึ่งได้รับการเลือกตั้งโดยสมาชิกสภาการแพทย์แผนไทย ต้องเป็นไปตามจำนวนของสมาชิกสภาการแพทย์แผนไทย โดยแบ่งออกเป็นผู้ประกอบวิชาชีพการแพทย์แผนไทยและผู้ประกอบวิชาชีพการแพทย์แผนไทยประยุกต์ เป็นเกณฑ์ในการกำหนดสัดส่วนของกรรมการสภาการแพทย์แผนไทยตามมาตรา ๑๕ (๕) หรือ

๒. การกำหนดจำนวนกรรมการซึ่งได้รับการเลือกตั้งโดยสมาชิกสภาการแพทย์แผนไทยจะต้องเป็นไปตามสัดส่วนของวิชาชีพการแพทย์แผนไทยตามมาตรา ๔ โดยไม่จำเป็นต้องพิจารณาถึงจำนวนของสมาชิกสภาการแพทย์แผนไทยเช่นเดียวกับข้อ ๑

๓. การกำหนดจำนวนกรรมการซึ่งได้รับการเลือกตั้งโดยสมาชิกสภาการแพทย์แผนไทย มีหลักเกณฑ์ในการพิจารณากำหนดอย่างไร

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑๐) ได้พิจารณาข้อหารือของกระทรวงสาธารณสุข โดยมีผู้แทนกระทรวงสาธารณสุข (กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก) และผู้แทนสภาการแพทย์แผนไทย เป็นผู้ชี้แจงข้อเท็จจริงแล้ว เห็นว่ามีประเด็นที่ต้องพิจารณารวมสองประเด็น และมีความเห็นในแต่ละประเด็น ดังต่อไปนี้

ประเด็นที่หนึ่ง การกำหนดจำนวนกรรมการซึ่งได้รับการเลือกตั้งโดยสมาชิกสภาการแพทย์แผนไทย ต้องเป็นไปตามจำนวนสมาชิกสภาการแพทย์แผนไทย หรือเป็นไปตามสัดส่วนของวิชาชีพการแพทย์แผนไทยตามมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติวิชาชีพการแพทย์แผนไทย พ.ศ. ๒๕๕๖ ซึ่งแบ่งออกเป็นผู้ประกอบวิชาชีพการแพทย์แผนไทยและผู้ประกอบวิชาชีพการแพทย์แผนไทยประยุกต์ เห็นว่า มาตรา ๑๕^๑ แห่งพระราชบัญญัติวิชาชีพการแพทย์แผนไทย พ.ศ. ๒๕๕๖ กำหนดองค์ประกอบและที่มาของคณะกรรมการสภาการแพทย์แผนไทยให้ประกอบด้วยกรรมการห้าประเภท โดยกรรมการตามมาตรา ๑๕ (๕) เป็นกรรมการซึ่งได้รับเลือกตั้งจากสมาชิกมีจำนวนเท่ากับจำนวนกรรมการใน (๑) (๒) (๓) และ (๔) รวมกันในขณะที่เลือกตั้งแต่ละคราว ทั้งนี้ ให้คำนึงถึงสัดส่วนของวิชาชีพการแพทย์แผนไทยตามมาตรา ๔^๒ โดยวิธีการได้มาของกรรมการแต่ละประเภทนั้น มาตรา ๑๘^๓ ประกอบกับมาตรา ๒๔ (๔) (ง)^๔ กำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการสภาการแพทย์แผนไทยในการออกข้อบังคับสภาการแพทย์แผนไทย

มาตรา ๑๕ ให้มีคณะกรรมการสภาการแพทย์แผนไทย ประกอบด้วย

(๑) กรรมการโดยตำแหน่ง ได้แก่ ปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ปลัดกระทรวงสาธารณสุข อธิบดีกรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก อธิบดีกรมสนับสนุนบริการสุขภาพ และเลขาธิการคณะกรรมการอาหารและยา

(๒) กรรมการซึ่งเป็นคณบดี หรือหัวหน้าหน่วยงานที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะเทียบเท่าคณะหรือหัวหน้าภาควิชาที่ผลิตบัณฑิตสาขาการแพทย์แผนไทยหรือสาขาการแพทย์แผนไทยประยุกต์ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐและสถาบันอุดมศึกษาของเอกชนที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายว่าด้วยสถาบันอุดมศึกษาเอกชนแห่งหนึ่งคนเลือกกันเองให้เหลือสาขาสละสามคน

(๓) กรรมการซึ่งเป็นผู้แทนสมาคมหรือมูลนิธิที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพการแพทย์แผนไทยแห่งละหนึ่งคน เลือกกันเองให้เหลือสามคน

(๔) หัวหน้าสถาบันหรือสถานพยาบาลที่สภาการแพทย์แผนไทยรับรอง โดยมีผู้ประกอบวิชาชีพการแพทย์แผนไทยซึ่งได้รับอนุญาตให้ถ่ายทอดความรู้เป็นผู้ให้การอบรม เลือกกันเองให้เหลือจำนวนสามคน

(๕) กรรมการซึ่งได้รับเลือกตั้งโดยสมาชิกมีจำนวนเท่ากับจำนวนกรรมการใน (๑) (๒) (๓) และ (๔) รวมกันในขณะที่เลือกตั้งแต่ละคราว ทั้งนี้ ให้คำนึงถึงสัดส่วนของวิชาชีพการแพทย์แผนไทยตามมาตรา ๔

มาตรา ๔ วิชาชีพการแพทย์แผนไทยตามพระราชบัญญัตินี้ ประกอบด้วย

(๑) การประกอบวิชาชีพการแพทย์แผนไทย ได้แก่ การประกอบวิชาชีพด้านเวชกรรมไทย เภสัชกรรมไทย การผดุงครรภ์ไทย การนวดไทย การแพทย์พื้นบ้านไทย หรือการแพทย์แผนไทยประเภทอื่นตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดโดยคำแนะนำของคณะกรรมการ

(๒) การประกอบวิชาชีพการแพทย์แผนไทยประยุกต์

มาตรา ๑๘ การเลือกกรรมการตามมาตรา ๑๕ (๒) (๓) และ (๔) การเลือกตั้งกรรมการตามมาตรา ๑๕ (๕) การแต่งตั้งที่ปรึกษาตามมาตรา ๑๖ การเลือกกรรมการเพื่อดำรงตำแหน่งต่าง ๆ ตามมาตรา ๑๗ และการเลื่อนหรือการเลือกหรือการเลือกตั้งกรรมการตามมาตรา ๒๓ ให้เป็นไปตามข้อบังคับสภาการแพทย์แผนไทย

มาตรา ๒๔ ให้มีคณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

ฯลฯ

ฯลฯ

(๔) ออกข้อบังคับสภาการแพทย์แผนไทยว่าด้วย

ฯลฯ

ฯลฯ

(ง) การเลือก การเลือกตั้งกรรมการ การเลื่อนผู้มีคุณสมบัติขึ้นเป็นกรรมการแทน การแต่งตั้งที่ปรึกษา และการเลือกกรรมการเพื่อดำรงตำแหน่งต่าง ๆ ตามมาตรา ๑๘

ฯลฯ

ฯลฯ

เมื่อพิจารณาข้อบังคับสภาการแพทย์แผนไทย ว่าด้วยการเลือก การเลือกตั้ง กรรมการ การเลื่อนผู้มีคุณสมบัติขึ้นเป็นกรรมการแทน และการเลือกกรรมการเพื่อดำรงตำแหน่งต่าง ๆ พ.ศ. ๒๕๖๐ ในหมวดทั่วไป ข้อ ๖^๕ กำหนดให้สภาการแพทย์แผนไทยประกาศกำหนดรายละเอียด เกี่ยวกับการสมัคร การเลือกตั้งกรรมการตามมาตรา ๑๕ (๕)^๖ ล่วงหน้าก่อนเลือกตั้ง โดยในประกาศ ให้มีรายละเอียดในเรื่องจำนวนกรรมการที่จะได้รับเลือกและการเลือกตั้งด้วย และในหมวด ๕ การเลือกตั้ง ได้กำหนดหลักเกณฑ์ไว้ในข้อ ๒๕^๗ ให้มีการเลือกตั้งกรรมการสภาการแพทย์แผนไทย จำนวนเท่ากับจำนวนกรรมการตามมาตรา ๑๕ (๑) (๒) (๓) และ (๔) แห่งพระราชบัญญัติวิชาชีพ การแพทย์แผนไทยฯ รวมกันในขณะที่เลือกตั้งแต่ละคราว โดยให้คำนึงถึงสัดส่วนของวิชาชีพการแพทย์ แผนไทยตามมาตรา ๔^๘ และเมื่อมีความจำเป็นต้องจัดการเลือกตั้งกรรมการสภาการแพทย์แผนไทย แต่ละคราว ให้สภาการแพทย์แผนไทยออกประกาศกำหนดจำนวนกรรมการที่จะได้รับการเลือกตั้ง และต้องเป็นผู้ประกอบวิชาชีพการแพทย์แผนไทยอย่างน้อยสามคน และเป็นผู้ประกอบวิชาชีพ การแพทย์แผนไทยประยุกต์อย่างน้อยสามคน ดังนั้น ข้อ ๒๕ แห่งข้อบังคับสภาการแพทย์แผนไทย ดังกล่าว มีการกำหนดให้คำนึงถึงสัดส่วนของวิชาชีพการแพทย์แผนไทยตามมาตรา ๔ ซึ่งมีสองวิชาชีพ ได้แก่ การประกอบวิชาชีพการแพทย์แผนไทยและการประกอบวิชาชีพการแพทย์แผนไทยประยุกต์ โดยได้กำหนดจำนวนขั้นต่ำของผู้ประกอบวิชาชีพการแพทย์แผนไทยแต่ละประเภทไว้ ซึ่งเมื่อพิจารณา มาตรา ๑๕ (๕) แห่งพระราชบัญญัติวิชาชีพการแพทย์แผนไทยฯ และข้อ ๒๕ แห่งข้อบังคับ สภาการแพทย์แผนไทยฯ กำหนดให้การเลือกตั้งกรรมการโดยสมาชิกในแต่ละคราวให้คำนึงถึงสัดส่วน ของวิชาชีพการแพทย์แผนไทยนี้ ประกอบกับมาตรา ๔ ที่กำหนดประเภทของวิชาชีพการแพทย์ แผนไทยไว้ แสดงให้เห็นชัดเจนว่ามุ่งหมายให้กรรมการซึ่งได้รับเลือกตั้งโดยสมาชิกตามมาตรา ๑๕ (๕) ต้องประกอบไปด้วยสองวิชาชีพได้แก่ วิชาชีพการแพทย์แผนไทยและวิชาชีพการแพทย์แผนไทย ประยุกต์ โดยไม่จำเป็นต้องมีที่มาจากทั้งสองวิชาชีพในจำนวนที่เท่ากันและไม่จำเป็นต้องเป็นสัดส่วนแปรผัน ตามจำนวนสมาชิกทั้งหมด แต่เป็นดุลพินิจของคณะกรรมการสภาการแพทย์แผนไทยที่จะพิจารณา กำหนดได้ตามความเหมาะสม มิใช่เป็นการบังคับจำนวนที่แน่นอน เป็นแต่เพียงการกำหนดแนวทาง

^๕ข้อ ๖ ให้สภาการแพทย์แผนไทย ประกาศกำหนดรายละเอียดการสมัครการเลือกกรรมการตาม มาตรา ๑๕ (๒) (๓) และ (๔) และการเลือกตั้งกรรมการตามมาตรา ๑๕ (๕) แห่งพระราชบัญญัติวิชาชีพการแพทย์ แผนไทย พ.ศ. ๒๕๕๖ ล่วงหน้าก่อนวันทำการเลือกและการเลือกตั้งไม่น้อยกว่าหกสิบวัน เพื่อให้ดำเนินการเลือก และการเลือกตั้งเสร็จสิ้น ก่อนที่กรรมการชุดเดิมจะพ้นจากตำแหน่งตามวาระ โดยมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

- (๑) คุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของผู้สมัครรับการเลือกและการเลือกตั้ง
- (๒) จำนวนกรรมการที่จะได้รับการเลือกและการเลือกตั้ง
- (๓) สถานที่ยื่นใบสมัครรับการเลือกและการเลือกตั้ง

^๖โปรดดูเชิงอรรถที่ ๑, ข้างต้น

^๗ข้อ ๒๕ ให้มีการเลือกตั้งกรรมการสภาการแพทย์แผนไทยจำนวนเท่ากับจำนวนกรรมการตาม มาตรา ๑๕ (๑) (๒) (๓) และ (๔) แห่งพระราชบัญญัติวิชาชีพการแพทย์แผนไทย พ.ศ. ๒๕๕๖ รวมกันในขณะที่เลือกตั้ง แต่ละคราว โดยให้คำนึงถึงสัดส่วนของวิชาชีพการแพทย์แผนไทยตามมาตรา ๔

เมื่อมีความจำเป็นต้องจัดการเลือกตั้งกรรมการสภาการแพทย์แผนไทยแต่ละคราว ให้สภาการแพทย์ แผนไทยออกประกาศกำหนดจำนวนกรรมการที่จะได้รับการเลือกตั้ง และต้องเป็นผู้ประกอบวิชาชีพการแพทย์แผนไทย อย่างน้อยสามคน และเป็นผู้ประกอบวิชาชีพการแพทย์แผนไทยประยุกต์อย่างน้อยสามคน

^๘โปรดดูเชิงอรรถที่ ๒, ข้างต้น

ในการเลือกตั้งกรรมการโดยสมาชิกในแต่ละคราวให้เหมาะสม ทั้งนี้ ตามแนวทางที่คณะกรรมการกฤษฎีกา (ที่ประชุมร่วมคณะที่ ๑ คณะที่ ๓ และคณะที่ ๑๐) วินิจฉัยไว้ในเรื่องเสร็จที่ ๒๔๘/๒๕๔๓^๙

ประเด็นที่สอง การกำหนดสัดส่วนของกรรมการซึ่งได้รับการเลือกตั้งจากสมาชิกสภาการแพทย์แผนไทยตามมาตรา ๑๕ (๕) แห่งพระราชบัญญัติวิชาชีพการแพทย์แผนไทย พ.ศ. ๒๕๕๖ มีหลักเกณฑ์การพิจารณาอย่างไร นั้น เห็นว่า เมื่อได้พิจารณาในประเด็นที่หนึ่งแล้วว่าเป็นเรื่องที่คณะกรรมการสภาการแพทย์แผนไทยสามารถกำหนดได้เองตามข้อบังคับสภาการแพทย์แผนไทยว่าด้วยการเลือก การเลือกตั้งกรรมการ การเลื่อนผู้มีคุณสมบัติขึ้นเป็นกรรมการแทน การแต่งตั้งที่ปรึกษา และการเลือกกรรมการเพื่อดำรงตำแหน่งต่าง ๆ ตามมาตรา ๑๘^{๑๐} ประกอบมาตรา ๒๔ (๔) (ง)^{๑๑} ทั้งนี้ เพื่อให้ได้มาซึ่งตัวแทนของผู้ประกอบวิชาชีพการแพทย์แผนไทยทุกด้านตามความเหมาะสม กรณีจึงเป็นอำนาจของคณะกรรมการสภาการแพทย์แผนไทยในการกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับสัดส่วนของกรรมการประเภทดังกล่าวด้วย จึงไม่ต้องพิจารณาในประเด็นนี้อีก

(นายปกรณ์ นิลประพันธ์)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สิงหาคม ๒๕๖๓

^๙บันทึก เรื่อง ปัญหาข้อกฎหมายตามมาตรา ๒๔ แห่งพระราชบัญญัติวิศวกร พ.ศ. ๒๕๔๒ ส่งพร้อมหนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๖๐๑/๓๙๘ ลงวันที่ ๑๖ พฤษภาคม ๒๕๔๓ ถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

^{๑๐}โปรดดูเชิงอรรถที่ ๓, ข้างต้น

^{๑๑}โปรดดูเชิงอรรถที่ ๔, ข้างต้น